

אורי אורלנד

משרד יעצים לניהול סיכונים בע"מ

אפריל 2020 | גיליון מס' 24 | עלון לקוחות

לקוחות וידידים יקרים,

כמותכם, אנו חווים עתה את סערת הקורונה.

בעבר מקובל היה שתפקידה של חברה הוא השאת רווחים לבעלי מניותיה. בגישה זו חל בשנים האחרונות שינוי, וכיום מקובל כי לחברה גם מטרות חברתיות, לצד אלו העסקיות.

מאז הקמת משרדנו, לפני כ- 35 שנה, שרת זה גם מטרות חברתיות.

ב"מי הקורונה" החלטנו לזנוח את פן השאת הרווחים לטובת זה החברתי, הן כלפי חוץ והן כלפי פנים.

כך הוצאנו מהלקסיקון המשרדי מילים כמו "חל"ת" ו"פיטורים". בימי שמש שרתנו העובדים את החברה, ובימי סגריר תתכבד זו ותשרת אותם.

לצד האמור לעיל – לנו גם מטרה נוספת: שימור לקוחות. יכולתו של לקוח לשאת בתשלום שכר טרחתנו אינה, ולא תהיה, תנאי לקבלת שירות.

כך נהגנו בעבר, כך אנו נוהגים כיום וכך ננהג בעתיד.

בתקווה לימים טובים יותר,

וחג פסח שמח וכשר!

עו"ד אורי אורלנד, מנכ"ל

במהדורה זו:

2	על נגיף הקורונה וביטוח
3	על פוליטת אחריות שאינה "בדיוק" רק פוליטת אחריות
5	האם מבוטח שחתם על הסכם פרשה מול צד שלישי מאיין את זכות התחלוף של המבטח?
7	תיבת כתיבה מעץ זית

על נגיף הקורונה וביטוח

מאת עו"ד שחר גולדרינג

מחריגה וירוסים כך שנותרנו ללא כיסוי ביטוחי לאירוע של וירוס הקורונה. להבדיל מביטוחי רכוש, אין כך בביטוחי אחריות. כאן לא כוללות הפוליסות הנהוגות בישראל חריג לחבות הנובעת מווירוסים. עדיין, על התובע להוכיח את רשלנותו של המבוטח – רף לא נמוך.

גם טיעונים אפשריים של מבטחים על מנת לדחות חבותם – לא יצלחו. כך, למשל עשויים מבטחים לטעון לעניין ביטוחי אחריות כי-

- ◆ ענייננו באחריותו המקצועית של המבוטח (לרוב העסקים אין פוליסה לביטוח אחריותם המקצועית);
 - ◆ הנזק אינו "תאונתי", ולכן אינו מכוסה;
 - ◆ כי חריג ה"זיהום" הנהוג במספר פוליסות – חל.
- אך טיעונים אלה חלשים וכמדומני "לא יחזיקו מים".
- לעניין אחריותו המקצועית של המבוטח, הדבר עשוי להיות נכון במוסדות רפואה, אך לא אצל אחרים;
- לעניין ה"תאונתיות", כבר פסק בית המשפט העליון בפרשת "נווה גן" כי זו "תלווית הקשר";
- לעניין חריג הזיהום – כאן מדובר בזיהום קרקע, מים ואוויר ולא בוירוסים. לא רק זאת, אלא שהחריג לא חל - על נזקים פתאומיים.

(המשך בעמוד 6)

מאז הגיע הנגיף לישראל, מנסות רשויות המדינה להתמודד אתו. השאלה לא הייתה האם זה יגיע, אלא מתי ובאיזו עוצמה. את עוצמת פגיעת הנגיף אנו חשים וחווים בימים אלו על בשרנו, המשק הישראלי חווה האטה ומיתון לאחר תקופת שגשוג. עסקים סגרו את שעריהם ועובדים רבים הוצאו לחל"ת.

כיועצי ביטוח לעסקים רבים במשק, הגיעו למשרדנו פניות מלקוחות בשאלה האם הם יזכו לקבל פיצוי מחברות ביטוח בגין נזקים שנגרמו להם, ובעיקר נזקי רכוש תוצאתיים. את ענף הביטוח ה"אלמנטרי" אנו מחלקים לשתי קבוצות: רכוש ("נכסים" בלשון החוק) ואחריות.

לבעלי עסקים, הסיכון המיידני נוגע לביטוח נזקים תוצאתיים לרכוש. כך, למשל, משכירי נכסים המבקשים לדעת האם ניתן לקבל פיצוי בגלל שוכרים שהפסיקו לשאת בתשלום דמי השכירות עקב סגירת בית העסק שלהם, אם מרצון ואם מהוראת הרשויות.

פוליסות הביטוח לרכוש מחייבות קיומו של "נזק פיזי", הן לעניין קבלת תגמולי ביטוח לנזקים ישירים והן כדי להפעיל את פוליסת הנזקים התוצאתיים. אלא שמאחר ונזק פיזי אין כאן, לא ניתן לקבל פיצוי בגין נזקים תוצאתיים. אפילו ניתן היה להגדיר הנזק כ"פיזי", הרי ביטוח בפני נזקי רכוש מווירוסים אינו בנמצא. גם הרחבת "כל הסיכונים" המקובלת בפוליסת רכוש

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

על פוליסת אחריות שאינה "בדיוק" רק פוליסת אחריות

מאת עו"ד אורי אורלנד

מאגדת ארבע פוליסות ביטוח שונות-

- ◆ ביטוח לחברה עצמה על חסרון הכיס שלה עת שיפתה נושאי משרה אצלה;
- ◆ ביטוח לאחריותם של נושאי המשרה היה ולא שופו על ידי החברה;
- ◆ ביטוח לחברה עצמה על חבותה במספר מקרים, לרוב תביעות שעילתן ניירות ערך בחברות ציבוריות ותביעות בקשר עם יחסי עבודה;
- ◆ ביטוח נושאי המשרה על הוצאות חקירה וכדומה אותן היה עליהם להוציא, ללא קשר לשאלה האם כאן עניין המהווה עילה לתביעה נגדם ומכוסה תחת הפרק השני בפוליסה.

מבין ארבעת הכיסויים שבפוליסה, רק השני והשלישי הם ביטוחי אחריות "נטו".

לעניין הוצאות חקירה וכדומה - שכיח כי בפוליסות הבסיסיות לביטוח אחריות ("צד שלישי", "חבות מעבידים" ו"חבות מוצר") תיכלל הרחבה כיסוי להוצאות הגנה של המבוטחים בהליכים פליליים ומנהליים המתנהלים נגדם, אך אותה הרחבה קשורה לכיסוי הבסיסי תחת הפוליסה ("בגין מקרה ביטוח המבוטח על פי פוליסה זו"). אין כאן רק "אהבת ישראל" של המבטח, אלא הכרה שלו בכך שחבות פלילית של המבוטח עלולה להקרין על זו הנזיקית ולכן יש לסייע לו להדוף אותה.

בחוק חוזה הביטוח תשמ"א – 1981 מחולקים ענפי הביטוח לשלוש קבוצות - ראשונה - חיים, שנייה - תאונה מחלה ונכות ושלישית - נזקים, המחולקת בחלוקת משנה לביטוחי נכסים ואחריות. בלתי אפשרי קיומו ביטוח שאינו שייך לאחת הקבוצות.

מבחינתו של המחוקק, שלא היה אמון על הפרקטיקה הנוהגת בענף הביטוח, החלוקה היא ברורה, אך בעולם המעשה הדבר אינו כה פשוט. כך, למשל, בביטוח נכסים מתייחס המחוקק לנזק לרכוש מוחשי, ולא לרכוש אחר דוגמת ביטוח הוצאות משפטיות של מבוטח (סעיף 55 (א) לחוק חוזה הביטוח – "בביטוח נכסים חייב המבטח לשפות בעד נזק שנגרם למבוטח או למוטב מחמת שהנכס המבוטח אבד או ניזק").

לעיתים אנו מתקשים לשייך ביטוח מסוים לקבוצה. בין היתר תורם לכך מיזוגן של פוליסות ביטוח שונות לתוך פוליסה אחת, וראשית עלינו לפרקה לגורמיה.

דוגמא? ביטוח "אחריות נושאי משרה". שמה של הפוליסה מעיד כי אנו בתחום ביטוחי האחריות, אך זה מטעה ואינו מחייב. מה שמחייב הוא תוכנה. האם כאן אכן פוליסת אחריות "נטו"? לא רק שלא, אלא שחלק מהותי ממנה עניינו בכלל ביטוח נכסים ולא אחריות..

הפוליסה לביטוח "אחריות נושאי משרה"

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

על פוליסת אחריות שאינה "בדיוק" רק פוליסת אחריות

(המשך מעמוד קודם)

"פוליסה זו לא תכסה תביעה כלשהי שהוגשה נגד המבוטח" או "פוליסה זו אינה מכסה" ובפוליסה שכיחה בשפה האנגלית -

"The Insurer shall not be liable to make any payment for Loss in connection with any Claim made against the Insured".

מדוע? משום שהוספת המילים "חבותו של המבוטח" עלולה להותיר את המבטחים עם כיסויים נטולי סייגים.

לשאלת זהות ענף הביטוח הרלוונטי עשויה להיות משמעות במקרה תביעה, כגון לעניין מעמדו המיוחד של הצד השלישי בביטוחי אחריות ולעניין חבותו של המבטח בכלל. כך, בעוד בביטוח אחריות די בכך שהמבוטח עשוי לחוב (לשון סעיף 65 לחוק) כדי לחשק את המבטח, אין הדבר נכון בביטוח נכסים.

בעבר שינו חברות הביטוח את שמה של פוליסת "כל הסיכונים" לרכוש מחשש למתן פירוש רחב לו על ידי בית המשפט. אפשר וכיום יקום מי שינסה לתקוף את תוקף סייגי הפוליסה לביטוח "אחריות נושאי משרה" תוך שהוא מתבסס על שמה כפשוטו.

כאשר אנו עוסקים בפוליסה לביטוח "אחריות נושאי משרה" משתנה התמונה. כאן אין צורך בזיקה בין הכיסוי הבסיסי להוצאותיו המשפטיות של המבוטח - ואלו עומדות בפני עצמן.

חריגה מגבולות תחום ביטוח אחד אינה יכולה להיות ל"לא כלום", אלא לענף ביטוח אחר, ובמקרה שלנו - נכסים. אם נעניין בסייגים לפוליסה לביטוח "אחריות נושאי משרה" ניתקל בדבר מוזר לכאורה - המבוא לפרק אינו מכון לסייגים לאחריות.

כך למשל בפוליסה מקובלת לביטוח "אחריות כלפי צד שלישי" נפתח פרק הסייגים ב"למעט אם נקבע במפורש אחרת בהרחבה כלשהי בפוליסה, פוליסה זו אינה מכסה את **חבותו** של המבוטח בגין או בקשר עם" ובביטוחי "חבות מעבידים" ו"חבות מוצר" יבוא לפני פרק הסייגים "פוליסה זו אינה מכסה את **חבותו** של המבוטח בגין או בקשר עם".

בפוליסה לביטוח "אחריות נושאי משרה" נעלמו מהמבוא לפרק הסייגים המילים "חבותו של המבוטח", ובמקומן נמצא למשל את

לכל לקוחותינו,

חג אביב שמח

מכל צוות העובדים וההנהלה

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

האם מבוטח שחתם על הסכם פשרה מול צד שלישי מאיין את זכות התחלוף של המבטח ?

מאת אנטון סודאח

המשפטי - השאלה העיקרית היא: האם חתימת מבוטח התובעת על **כתב ויתור שוללת** ממנה את זכות התחלוף, וזאת למרות שזכות התחלוף נולדת רק עם תשלום תגמולי ביטוח למבטח ? במהלך הדיון הועלו שני עניינים אשר קבעו את תוצאת התביעה:

◆ נקודת הזמן שבו "נולדה" זכות התובע לתביעת תחלוף.

◆ הסכם פשרה בליווי מכתב הווייתור מהווה הוכחה לסופיות הפשרה.

בכתב הווייתור נרשם במפורשות כי "הסכום שהתקבל הוא לכיסוי סופי ומלא של הנזקים שנגרמו, וכי מבוטח התובעת מוותר על המשך תהליך תביעה עתידית או משפטית בגין האירוע. עוד צוין כי מבוטח התובעת מצהיר כי עם קבלת הסכום לא תוגש על ידו /או על ידי מי מטעמו כל תביעה נוספת או אחרת מכל סוג שהוא בגין האירוע הנ"ל וכי ההסכמה מהווה שטר קבלה ופטור סופי ומלא. כן נרשם כי המבוטח מאשר שלא תוגש בעתיד שום תביעה מצדו או בשמו או מצד כל גוף שפיצה אותו כנגד הנתבעים בקשר לאירוע."

מאחר וכתב הווייתור נחתם ב 26.01.17 ותשלום תגמולי הביטוח למבוטח התובעת שולמו ב 01.04.17, קיים כאן תחום אפור.

(המשך בעמוד הבא)

בבית משפט השלום בהרצליה, נדונה תביעתה של חברת מנורה מבטחים בע"מ - "התובעת" כנגד זקדח מלאק (" נתבע 1") והכשרה חברה לביטוח בע"מ (" נתבע 2"). התובעת הגישה תביעת תחלוף (שיבוב) בגין נזקים שנגרמו לרכב שבוטח על ידה בתאונת דרכים שבה רכב נתבעת מס' 1 היה מעורב ובוטח על ידי נתבעת מס' 2.

באת- כוחם של הנתבעים טענה כי מבוטח התובעת חתם על כתב ויתור מול נתבעת מס' 1 תמורת קבלת סכום בסך 1,500 ₪ בגין הנזקים שנגרמו לו, סכום זה היה אמור לספק את מבוטח התובעת ולוותר על המשך תהליך תביעה משפטית נגדו או הגשת תביעה בעתיד נגד מבטחו.

כתב הווייתור לא הוצג לתובעת בתחילת הדיון, יחד עם כתב ההגנה, כמקובל, וגם לא הוזכר בו. טענת הנתבעת בשלב מאוחר של הדיון כי מבוטח התובעת חתם על כתב וויתור ויש לדחות את התביעה גרמה לשינוי חזית והרחבת יריעה במהלך הדיון שאילצה את בית המשפט לבחון את הטענה בשל חשיבותה ומהותה למשפט.

תגמולי הביטוח בגין הנזק לרכב שבוטח על ידי התובעת שולמו בתאריך 01.04.17 אך כתב הווייתור נחתם בין הצדדים בתאריך 26.01.17.

מעבר לשאלה המשפטית שהתעוררה בשל הצגת כתב הווייתור בשלב מאוחר בהליך

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

האם מבוטח שחתם על הסכם פשרה מול צד שלישי מאיין את זכות

התחלוף של המבטח ?

(המשך מעמוד קודם)

לראות בו מחסום דינוני, והכול אם אין כוונה אחרת משתמעת".

בית המשפט בחן את השתלשלות האירועים וקבע כי קיומו של כתב וויתור מעיד על רצונם החופשי של הצדדים לסיים את האירוע בפשרה מבלי לנהל או להמשיך בתביעה משפטית או הליך משפטי כלשהוא. בית המשפט הדגיש כי לשון המכתב ברורה ומפורשת וגם לאור העובדה שהמכתב נחתם לפני תשלום תגמולי הביטוח למבוטח הדבר מעיד על "סופיות הפשרה".

בסוף של דבר פסק בית המשפט כי דין התביעה להידחות נוכח העובדה שזכות התחלוף כלל לא עברה לנתבעת והיא נשללה ממנה עוד במעמד חתימת המבוטח מטעם התובעת על כתב הוויתור.

בדיקה קצרה מול מבוטח התובעת הייתה מונעת את התביעה, ולכן פסיקת בית המשפט עשויה להביא לייעול תהליך תביעות התחלוף, על מבטחים שיבקשו להגיש תביעות תחלוף יהיה לוודא שאכן הם מחזיקים בה.

סדר האירועים יוצר מצב בעייתי שבו חתימת מבוטח התובעת על מכתב הוויתור שולל מהתובעת את זכות התחלוף לאחר שהיא שלמה למבוטח שלה את תגמולי הביטוח וזאת למרות תשלום תגמולי הביטוח למבוטח שמקנה לה את זכות התחלוף.

האם חתימת מבוטח התובעת והתפשרותו מול המזיק בנסיעות אלו היה אמור לשלול את זכות התובעת לתביעת תחלוף ?

האם היה על התובעת לערוך בירור מקדמי מול המבוטח שלה בדבר ויתור על זכות השיבוב לפני הגשת תביעת תחלוף בפני בית המשפט ? בפסק הדין נרשם " ראוי לציין בהקשר זה כי פרמטר מרכזי להערכת סופיות הפשרה הוא קיומו או היעדרו של כתב ויתור. בפרשת אבנר ציין בית המשפט כי "אחד ממבחני העזר לסיווג הסכם פשרה...הוא היותו של הסכם הפשרה מלווה בכתב ויתור, שאז יש לראות - בפשרה מיצוי עילתו של הניזוק והפקעת זכותו, ואילו כאשר אין הסכם הפשרה מלווה בכתב ויתור יש

על נגיף הקורונה וביטוח

(המשך מעמוד 2)

בנזקי הקורונה? הנחת העבודה שכמעט בכל תביעה תגולגל האחריות גם לפיתחה של המדינה.

יחד עם זאת, צפוי כי נראה בקרוב חריגים מיוחדים אותם יכתיבו מבטחי משנה בחו"ל באופן שלא יותיר ברירה לחברות הביטוח ולמפקח אלא לאשר את החריג.

כאן מצופה מהמדינה והמפקח, לעמוד בפרץ ולמתן את החריג.

בנוסף למבוטחים ולמבטחים, קיים במערכת גורם מהותי נוסף – הרגולטור, הוא המפקח על הביטוח. סביר שזה לא "יתיר את הרצועה" ויאפשר החלת חריגי "קורונה" על פוליסות ביטוח, -במקרה הראשון שהובא לפתחו של המפקח, מנע זה התייחסות של המבטחים לנושא הקורונה. גם אם הדבר נעשה במקרה זה בביטוח בריאות, הרי שזו מהווה סמן גם לביטוחים אחרים בהם ינסו מבטחים להשית חריג מיוחד. האם על המדינה יהיה לשאת

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

מדורו של אורי אורלנד: תיבת כתיבה מעץ זית

הכותל היו שני דברים שונים. כך, למשל, כללו איורי הכותר שלושה או יותר עצים מעליו, שסמלו את ארזי הלבנון, ולעיתים גם עץ נמוך שסימל ערבה בוכיה.

ומה בתיבה?

בחלקה העליון, מימין לשמאל -

קסת דיו מזכוכית;

מברשת לניגוב ציפורן הכתיבה מדיו (Pen

;Wiper);

שני תאים לבולי דואר להם רצפה משופעת

לנוחות השליפה;

ספג (Blotter) לייבוש דיו.

בחלקה התחתון - עט טבילה ופותרן

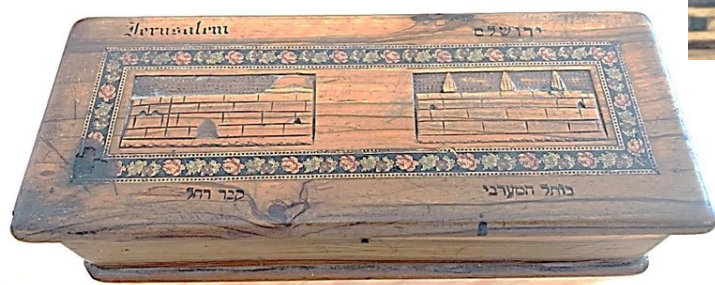
מכתבים עליו השם "ירושלם" ועל מגש

שמתחתיו תא נסתר.

טעימה מארץ ישראל של פעם? בשלהי התקופה העות'מנית שגשגה בירושלים ובבית לחם תעשיית מזכרות חוצת דתות. כחומר גלם עיקרי שימש לה עץ הזית. המזכרות יועדו לתיירים ולייצוא.

בתמונה תיבת כתיבה (אורכה 25 ס"מ, רוחבה 10 ס"מ וגובהה 6 ס"מ) מסוף המאה ה-19/תחילת ה-20 שיועדה לקהל היהודי. על המכסה איורי "כותל המערבי" ו"קבר רחל" ועיטור מכפסי עץ זעירים. את התיבה איתרתי בשעת בוקר מוקדמת בשוק העתיקות "גבעון" שבתל-אביב, בימי ה"אין קורונה".

הכותל באיור נראה לכם מוזר? לא במקרה. עד המאה העשרים הכותל המערבי ואיורי

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il